

НОВЕ НЕТФЛИКСОВЕ СЕРИЈЕ
„13 РАЗЛОГА ЗАШТО”
И „ПРИЈАТЕЉИ С КОЛЕЦА”

Тинејџерски јади и криза средњег доба

„13 разлога зашто”

Док још трају полемике око серије „13 разлога зашто” о томе да ли промовише самоубиство, екипа из Нетфликса је избацила нови материјал - серију „Пријатељи с колеца” која говори о групи људи који су се дружили на колецу, а сада су се нашли двадесет година касније. Занимљива тема, посебно у сезони матура.

Прича се врти око групе пријатеља коју чине глумци Фред Савац (Макс), Киган Мајкл Кеј (Итан), Ени Парис (Сам), Нат Факсон (Ник), Зеј Сух Парк (Маријан) и Коби Смулдерс (Лиса), нама најпознатија по улози Робин у серији „Како сам упознао вашу мајку”. Серија истражује

односе пријатеља који се налазе након две деценије. Тестирају се стара пријатељства, враћају се романтична осећања, а носталгија за прошлим временима никад није била јача. Такође, у причу се уплеће и криза средњих година, јер се ликови серије опак приближавају баш тој деценији. Свакодневни проблеми испреплетени су дозом хумора, испијањем повећаних количина алкохола, и спавањем јединих с другима.

Од старта није планирана друга сезона, него се сценарио градио као заокружена прича. Стари пријатељи се сретну, проведу у друштву највише неколико недеља, и ту је крај приче. Јер, на крају крајева, свако мора да одрасте. А то је замислио продуцент ове

потенцијалне хит серије. Сценаристичко - продуцентски тандем чине супружници Ник Столер и Франческа Делбанко. Они су у причу унели и личне доживљаје јер су и сами похађали Харвард.

Серија „13 разлога зашто” изазива контроверзе јер се бави депресијом, суицидалним мислима у тинејџерском добу и осветом, те према речима појединих психолога овај формат глорификује чин самоубиства.

Серија која је рађена по роману Џеја Ашера прати причу из угла Хане Бејкер чије аудио касете проналази њен друг и симпатија Клеј Џенсон након њене смрти. Тинејџерка је у 13 касета описала све догађаје из средње школе и навела имена људи који су је повредили - емотивно и физички. Хана је током средњошколског живота била жртва неистинитих трачева - да је спавала са много дечака у школи, да је лезбејка, да је намерно својој доброј другарици скинула дечка итд. Хана на касетама објашњава шта се заиста догодило и како нико није желео да каже истину. У току 13 епизода појавиће се велики број ликова који имају везе са Ханом и који су утицали на њен живот.

Серија се бави многим темама које су веома релевантне и које представљају огледало нашег површног друштва. Самоубиство и

олтар посвећен тинејџерки је место где се праве селфији који се касније објављују на Инстаграму и Снепчету. Жеља за популарношћу која по аутоматизму подразумева суровост према другима и потреба за доминацијом у средњој школи, је само део онога што ће серија у одређеним кадровима ненаметљиво набацити гледаоцу. И док се тренутно води полемика да ли серија глорификује сам чин самоубиства јер у серији Хана Бејкер је од своје смрти направила причу и догађај који ће касније коштати њене бивше другаре из школе, са друге стране серија директно удара на друштво и институције. Професори који не препознају вршњачко насиље, школски психолози који се више не баве проблемима ђака након што напусте канцеларију, а потом лицемерје у виду забринутости и апела на ученике да воде рачуна и говоре о својим проблемима. Штета је већ учињена јер тинејџерку нико не може да врати из мртвих, а родитељи желе правду због игнорисања проблема од стране школе, иако им је било речено.

Млада глумачка екипа се добро показала нарочито Кетрин Лангфорд која је глуми Хану Бејкер. Ово је био добар потез продуцента јер је првобитно улога била намењена Селени Гомез која би вероватно одузела пројекту на озбиљности. Кетрин је успела да пренесе очај, екстазу и равнодушност лика који се сучава са три света - вршњацима, родитељима и школским особљем. **С. М.**

„Пријатељи с колеца”

СЦЕНА

„НОСТАЛГИЈА ЗА СЕВЕРОМ”,
ПОСЛЕДЊИ ДЕО ТРИЛОГИЈЕ О СКАНДИНАВИЈИ
ЉИЉАНЕ МАЛЕТИН ВОЈВОДИЋ

Мука менталног егзила

Поставља се питање, како дефинисати портрет једне земље и њених људи? Да ли је прича о Шведској сведочанство о традиционално оријентисаним староседеоцима који следе духовност својих предака или је то прича о имигрантима, који никада неће прочитати књигу неког шведског писца и које, сасвим сигурно, неће заинтересовати шведска историја нити култура? - записала је Новосађанка Љиљана Малетин Војводић у књизи „Носталгија за Севером” која представља последњи део скандинавске трилогије (Финска-Норвешка-Шведска) и једини је културолошки водич кроз Шведску публикован на српском језику.

Слика Шведске у српској култури настала је током Љиљаниног уметничког резиденцијалног програма Констепидемин у Гетеборгу, у којем је ауторка боравила као писац. Тема књиге је имаголошки поглед на културу Шведске и шведско-српске културне везе. Читајући књигу можете боље разумети обичаје ове нордијске земље, сазнати шта је то лагом или фика: али и пронаћи информације у вези са шведском књижевношћу, филмом, дизајном, музиком. У књизи се помињу Бергман, Мудисон, Стриндберг, Селма Лагерлеф, Рој Андерсон, Стиг Лашон, АББА, Грета Гарбо, Роксет, Лике Ли, Кардиганс, Музеј модерне уметности у Стокхолму и Малмеу, примери антологијске шведске архитектуре, основни постулати шведског дизајна, Икеа, Н&М, код нас мање познати шведски брендови, али и Иво Андрић, Данило Киш, Милан Ракић, Милош Црњански, Карл Уве Кнаусгор.

Љиљана Малетин нам открива како изгледа живети у два паралелна света, Србији и нордијским земаљама?

- Живљење између Скандинавије и Србије носи у себи привилегију присвајања туђе, двоструког идентитета, то је и могућност бекства из сопствене биографије и шанса да кроз једну другачију културу сагледамо властиту. Оно је за мене покушај да се изолујем од свакодневице и да пишем. Да будем неко други. Али, с друге стране, кретање између два другачија културолошка и социјална миљеа носи у себи и проблем константне компарације, осећај да не припадам ни једнима ни

другима. Носи муку менталног егзила. У суштини, Север је за мене утопија, без обзира на то што сам свесна да не постоји место на свету које је идеално. Можда зато што сам и сама рођена у Војводини, на северу, истина једне балканске земље за коју је Црњански говорио да се у њу прелива меланхолија северних глечера - рекла је Малетин Војводић коју питамо да ли је онда та меланхолија највећа додирна, заједничка тачка ова два простора?

- Нисам о томе размишљала, трудим се да стварањем превазиђем меланхолију, али изгледа да сте у праву, када се суочим са избором књига, филмова и тиме да су ме ка Скандинавији привукли Црњански, Исидора, Бергман, Стриндберг, Ибзен, Ларс фон Трир, Мудисон...да сада најрадије читам Кнаусгора или Ерланда Луа - меланхолија јесте у основи свега.

Од буке и беса бежим у ћутање и дистанцу - открила је Љиљана Малетин Војводић која и у својој књизи наводи: „Иако је врло незахвално доносити уопштене судове у вези са одређеном земљом или нацијом, чињеница је да се Скандинавци разликују од људи са Медитерана или оних са Балкана. Одсуством средоземног шаренила и врелог темперамента. Јер, док ће у Србији већина становника своје присуство обележавати буком и док ће по правилу сопствени живот поредити са животом свог суседа, Швеђани ће стрпљиво стојати у реду и „гледати своја посла”.

Ова књига никако није водич који ће некоме помоћи да емигрира у Шведску, али ће свакоко помоћи читаоцима да ту скандинавску земљу прихвате и схвате. Љиљана је у књизи подсетила и на приче негдашњих имиграната које се евидентно нису много мењале.

„Не, нећу се вратити. Отишао сам још пре дванаест година, а овде, у Естерсунду, већ сам осам. Имам породицу. Видите оног белоглавог дечака тамо? Да, личи. И јесте Швеђанин. Моја жена га је родила као девојка, пре мене; други су овде обичаји. Дао сам му своје презиме; оца ионако није знао. Сад се зове Арне Сретеновић. Једва се научио да

изговори цело своје име. Учим га да говори српски. И, да видите, иде му од руке, доста је бистар. Већ четири пута сам га слао, заједно са његовом мајком, буразеру Влади у Београд, изговара шведски имигрант, Љуба Сретеновић, протагониста романа Драгослава Михаиловића (1930) „Кад су цветале тикве” (1968). Причу о некадашњем душановачком шампиону у боксу, (анти)јунаку београдске периферије, Михајловић смешта у оквир који се одвија у Шведској - и који представља својеврсну имаголошку слику ове нордијске земље, која се, у великој мери, на сличан начин уз читав низ клишеа (плавокосе и плавооке Швеђанке, култ сунца и мора, специфична врста наивности спрам српске „супериорности”) и данас конструишу у свести многобројних емиграната са Балкана”.

Снежана Милановић